

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI



05.01.2023

UPA2023/61

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaattut siunnersuummik saqqummiussinissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Inatsisissatut siunnersuut nunatsinnut nuuttut kalaallit kulturiannik, oqaasiinik naleqartitaannillu ilinniarnissamut piumasaqaatitalimmik periarfissinneqarnissaannik aalajangersaassaaq. Inatsisissatut siunnersuut kingusinnerpaamik UKA2024-mi Inatsisartunut saqqummiunneqassaaq. Inatsisissamik piareersaasiarluni suliaqarnerup peqatigisaanik, Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut akuusitsilersitsinissamik inatsimmik atulersitsinissaq pillugu Naalagaaffeqatigiinni oqartussaasunut Naalakkersuisut saaffiginnissuteqassapput.

(Inatsisartunut ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit)

Tungavilersuut:

Inuiaqatigiittut naleqartitagut ersarissuussapput. Matumani siunnersuummi tamanna siunertaavoq.

Akuutitsinermut inatsisip siunertarissavaa nunatsinnut tikittut piginnaasatik atorlugit inuiaqatigiittut naleqartitagut ileqquvullu atorlugit kivitseqataassanissaat, nunatsinnilu inooqataanermi paasisimasassat piumasaqaatillu inatsimmi suliarineqassapput, taamatuttaarlu suliniutit suut iliuuserineqassanersut aamma inatsimmi suliarineqassallutik.

Nunatsinni ineriartornitsinni piffissanngorpoq nunanit allanit tikittortatsinnut akuutitsinissamut inatsisiliussalluta. Inatsiliornitsinni nunatsinni inooqataanikkut minnerpaaffiliussanik piumasaqarsinnaangussaagut. Nunanit allanit tikittut oqaatsitta atorneqarnissannik ilinniartinneqartariaqarput, sullissaammi tassaapput inuiaat kalaallit.

Ajornartorsiutaavoq nunanit allanit tikittut kulturitta oqaatsitta inuiattullu naleqartitatta ilinniarnissaannut qulakkeerinnittumik periarfissaqannginnerat. Taamaaliornissamut Naalagaaffeqatigiinni oqartussaasut kisimik kivitsinnaangillat taamaammallu suliap matuma ingerlanneqarata peqatigisaanik Naalakkersuisut nunatsinnut suliffissarsiortarneq pillugu inatsip qanoq iliorluni allanngortinneqarnissaannut suliaqarnissaat pisariaqarpoq.

Siunnersuut nunanit allanit tikittunut akuutitsinissamut inatsiseqarnissamut kisimi tunnganngilaq, aammali Namminersorlutik Oqartussaqaarnikkut akisussaaffitta iluani qanoq ililluta nunanit allanit tikittunut periutsitta allangortinnissaannut siunertaqarluni.

Inatsisiliornitsigut kommuunit, pisortat aammalu Sulisitsisut, Sulisartut kattuffiat suleqatigiinnikkut nuuttut kulturitsinnik oqaatitsinnillu ilisimaarisaqalernissaat siunertaralugu pisussaaffiliisumik aaqqissuussisoqarsinnaasoq takorloorpara. Nunatsinnimi tikittup kissaatigissavaa nuna tikitani qanoq ittuunersoq suullu naleqartitaralugit ulluinnarni inuuneqartoqarnera paasisimassallugu.

Nunatsinni amerligaluttuinnartunik suliarortunik tikittoqartalerpugut. Suliffiillu amerlasuut nunaqqatiginngisatsinnit suliffigineqarput. Nunatsinni inuiaqatigiinnilu aningaasanik sulillutik kaaviaartitseqataasut tamarmik qujaffissaraagut, aammali nunatsinni inooqatigiinnikkut naleqartitagut inuiaqatigiinni ingerlaasitsinni piunissaat qulakkeertariaqarparput.

Nunatta naatsorsueqqissaartarfiata takutitaanik tusagassiuuteqarfiit nunarput nunanit allaninngaanneersunik inunnik 1.860-inik nunasisimasoqartoq paasissutissiisoqarpoq. Suliarortlutik tikittut niuertarfinni, unnuisarfinni, aalisakkerivinni neriniartarfinnilu sulisuupput.¹

Qanoq nuannertigissagualarpa kalaallisut oqaatitsinnik atuillutik sullissisunik amerlanerusunik naapitsisalerutta aammalu qanoq nuannertigissagualarpa meerartagut inersimasullu nunaqqatigiliklavut ullumikkornit annerusumik ilikkagaqarfugalugillu uagut naleqatitatsinnik ilinniartinnissaannut aaqqissuussaanagerusumik periuseqarfigilerutsigit.

Inatsisiliorneq annertujaarsinnaavoq, kommunit inatsiliornermi piviusunngortitseqataasussat suleqatigineqartariaqarput. Aammalu suliassat akuutitsinermut annertusarneqarneranut aningaasaliinerit pisariaqarput, taamaammat Sulisitsisut aamma Sulisartut kattuffiat suleqatigalugit aaqqiiniarsinnaaneq siunnersuuteqartutut innersuutigaaara.

Neriuppugut siunnersuutip siunertaa tigulluarneqarluni oqallisigilluarneqassasoq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Naalakkersuisoqarfiit tamarmik inatsisiliornissamut peqataassapput aammalu susassaqtut suleqatigineqarnerat pilersaarusiorlugulu ataqatigiissarnissaa pisariaqassaaq. Inatsiliornermi Naalakkersuisunit akuerineqartussamik suliaqarnermi allaffissornikkut isumalluutit ataatsimut atorneqartut A/C fuldmægtigip ukioq kaajallallugu sulineratut aningaasartuutaanissaat naatsorsuutigineqassaaq, tassa 500.000 koruunit.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq

¹ <https://knr.gl/da/nyheder/der-er-rekordmange-udl%C3%A6ndinge-i-gr%C3%B8nland-og-det-chokerer-nogle-aamma>
<https://knr.gl/da/nyheder/udl%C3%A6ndinge-i-gr%C3%B8nland-deler-vandene-i-inatsisartut>